

Asia: VN/26120/2023-OM-100

Hallinnollisten seuraamusmaksujen määrääminen tietosuojalainsäädännön rikkomuksista julkissektorilla

Lausunnonantajan lausunto

1. Kommentit lakiehdotuksista:

-

2.1 Yleiset kommentit yksittäistä seuraamusmaksua koskevista vaikutuksista ja muista viranomaisvaikutuksista:

-

2.2 Tunnistatkeko muita kuin esitysluonnoksessa käsiteltyjä tilanteita, joissa seuraamusmaksua ei olisi mahdollista kohdistaa rekisterinpitäjänä (tai henkilötietojen käsittelijänä) toimivan viranomaisen tai julkishallinnon elimen toimintamenoihin tai muutoin suoraan kyseiselle viranomaiselle tai julkishallinnon elimelle, ja mistä syystä se ei ole mahdollista?

-

2.3 Tunnistatkeko oman budjetinne, määrärahojenne tai muun rahoituksenne käyttämisen valossa muita huomioitavia näkökohtia, joita voi liittyä yksittäiseen viranomaiselle tai julkishallinnon elimelle määrättävään seuraamusmaksuun?

-

2.4 Täydennysehdotukset ja kommentit tietoyhteiskuntavaikutuksia koskeviin arvioihin:

-

2.5 Muut kommentit ehdotetun sääntelyn vaikutuksista:

-

3. Muut huomiot (tai lausuntonne) esitysluonnoksesta:

Mielestämme on huolestuttavaa, että hallitus edelleen pontevasti edistää tavoitettaan saattaa viranomaiset tietosuojalainsäädännön hallinnollisten seuraamusmaksujen piiriin, vaikka useat

lausunnonantajat – perustuslakivaliokuntaa myöten – ovat asian aiemmissa käsittelyvaiheissa todenneet, että menettely olisi yhteensopimaton suomalaisen hallintojärjestelmän ja oikeusjärjestyksen kanssa.

Esityksen taustalla on yksittäinen hallitusohjelman virke, jonka mukaan ”säädetään hallinnolliset sakot tietosuojaloukkauksista koskemaan julkista ja yksityistä sektoria yhtäläisesti.” Kyse on näin ennen kaikkea symbolisesta kädenojennuksesta yksityiselle elinkeinoelämälle.

Viranomaiset eivät kuitenkaan toimi, eikä niiden oikeusvaltiossa tule toimia, yritysten tavoin taloudellisen voiton tavoittelun ohjaamina. Ne suorittavat lakiin perustuvaa julkista hallintotehtäväänsä lain nojalla ja talousarvioidensa puitteissa. Tällöin hallinnolliset sakot – jotka myös yleisen tietosuoja-asetuksen säätämisen yhteydessä suunniteltiin ensisijaisesti yritysten toimintaan vaikuttavaksi ohjauskeinoksi – eivät täytä samaa rationaalista tarkoitusta julkisen vallan toimijoiden kohdalla.

Ehdotettu uudistus on omiaan hämärtämään julkisen ja yksityisen sektorin välistä suhdetta ja vastuunjakoa. Pahimmillaan se voi vaarantaa viranomaisten riippumattomuuden ja kyvyn hoitaa lakisääteisiä tehtäviään tehokkaasti ja perusoikeuksia kunni-oittaen. Nyt esitetty niin sanottu ”kevennetty malli”, jossa seuraamusmaksujen enimmäistasoja on alennettu ja soveltamisalaa rajattu, ei poista näitä perusongelmia.

Pidämme tärkeänä, että viranomaiset toimivat tietosuoja sääntelyä noudattaen ja rekisteröityjen oikeuksia kunnioittavalla tavalla. Tämän varmistamiseksi on kuitenkin jo olemassa vakiintuneita ja tehokkaita keinoja – kuten laillisuusvalvonta, virkavastuu, hallintotuomioistuinten kontrolli ja ohjeistus. Kannatamme esitystä siltä osin, kuin sillä täsmennetään rikosoikeudellisen virkavastuun ulottumista tietosuojalainsäädännön rikkomuksiin.

Metsätähti Patrik
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry